

Altres vies que vaig temptejar no són tampoc gaire prometedores, si no es troben dades més antigues i orientadores que les que tenim. Tractant-se d'aquest problema tan incitant no deixo d'exposar-les (amb l'esperança que un dia se'n trobin). Les ajuntem en apartat (C).

C) (a) Relacionar amb *Tavárce* antiga parròquia desapareguda de l'Urgell (de l'acta C. SdÜrg., Pujol, n.º 58, fins al S. XII): connexió tan versemblant com incompletable: a l'art. *Cortiuda*, hem vist que es tracta de compostos formats amb el proto-basc KIDE 'afi, amic': probablement ATE-BÁR-KIDA amb *-barr(en)* 'sota', o sigui 'cap als sota-ports'. Com a un compost així s'hauria afegit *-tet*, de qualsevol origen? Tampoc retocant-ho a base d'aquest ATE-BAR- sol (sense *-kide?*). O cercant-hi el mot pirinenc aquità *barta* 'bardissa'? No hi guanyem res: resten *-et* i *Ta-* incombinables.

Hi ha un famós *Taber*, que els encercadors dels orígens llegendaris, han situat en el «Mont Taber» de l'arx. de la *Bàrcino* ibèrica. I, hi ha tants indicis per sospitar que no és gaire més que un producte de febroseqües imaginacions, transportant a casa nostra, el mons *Tabor* de Palestina «montem sanctum *Taber*», que l'evangeli (cf. cap. 8) aplica a la Glòria de Jesús resurrecte, canviat en *Taber* en un sermó de St. Vicenç Ferrer; i tal com els provençals l'aplicaren al *Mont Thabor*, entre l'Isere, la Durença i la vall de Susa.

C) (b) El mont Tàber és ben improbable que existís en terra nostra, però no podem negar que hi hagué un *Tévar*, en el Maestrat: el *Pinar de Tévar*, on batallava el Cid, obrint-se pas cap a València, que reapareix en altres documents d'allà baix; ² suposant que aquest nom es repetís en altres comarques i li trobéssim un sentit apel·latiu (*tíbar* en *RMa* i *AlcM* sembla incon- nex) i el de l'illa provençal de *Tau*, que és *Távaro* en geògrafs antics, podríem llançar-nos a postular com ètmon de *Tavertet* un compost com *TEBAR TECTUM*, paral·lel al nostre ètmon (A). Però salta a la vista que amb això fem construccions ben arbitràries.

D) Però ¿no seria més aviat pre-romà? (com vaig admetre en *E.T.C.* I, 224). Era versemblant en abstracte; si bé construcció pura, a la qual ens donen envit: per una banda, la situació d'aquests llocs, penjats damunt la ribera del Ter (< pre-romà *TECÉR-*); d'altra banda les penombres no ben fosques, que embolquen els nostres coneixements del complex sorotàptic i l'ibero-basc. Aquí hi ha terreny més ferm puix que tenim base per atribuir una forma com *TRABA* 'edificació' al sorotàptic (Pok., *IEW*, 1090), amb formes apofòniques *TREBA-*, *TARB-*.³ Faltaria explicar la terminació. Temptegem dos camins.

a) Postularíem un compost **TRABA-TECER-TI* 'l'habitatge damunt del Ter', o 'dependent del Ter', format amb aquell substantiu, combinat amb el nom del Ter, i el sufix *-ti*, que apareix amb tan variada funció en basc (*egi-ti* 'veraç', *ibur-ti* 'bavós' i els innombrables noms *Urgoiti*, *Zugazagoiti*, *-bei-ti-a* etc.), i que en la toponímia pre-romana d'Osona hem demostrat en molts compostos: *Oris-ti* [915] que uneix *Orís* amb

Oristà (*Oristidano*, a. 965), *Olost* [*Holosti*, a. 949], *S-ORIS-TI-KO* (> *Sorretx*), *URI-T(I)-EGI* > *Ordeig* (veg. aquests arts. de la O-); tots dedicats a NLL d'Osona, veïns de *Tavertet*; sense oblidar els més apartats ÇUBÉRITI > *Suert*, ÇUBÉRITI > *Sort*. Veg., a *L'Estartit*, un compost i una evolució ben comparables.

Evolució fonètica irreprotxable: *TRABATECERITI* (o *TREBA-*, tant se val) > **Travatert*, reduït a *Tavertet* per una inevitable dissimilació coincident amb transposició de la *r*. Val a dir que és una construcció ben complicada i massa hipotètica.

D) (b) Però mantenint *TRABA* com a base, suposem un *TRABA-TEKTOS* 'habitatge ensostrat', sorotàptic, puix que aquest participi de l'indoeur. comú *TEG-* 'ensostrat' també seria sorotàptic, i hi podria funcionar com adj. femení; el trasllat de la *r* de *TRA* a la síl·laba medial *-BERT-* no faria escrúpol.

TRABA-TEKTO > **Traveteto* i amb metàtesi de la *r*: *Tavartet(o)*. No hi ha objecció a combinar *TEKTO* en *-o* amb el femení *TRABA-*. Com ens ho mostra el grec, els adjectius compostos eren de dues terminacions, només *-os* per al femení i el masculí, *-ov* per al verb *γυνή (ανήρ) ἄτεχνος, γυνή κακουργός, γυνή αμύχανος*.

En conclusió hi ha bons arguments per a l'etim. (A) i per a (D); les altres es poden descartar. (D) en la variant (b) és simple; ben fundada, encara que hipotètica. Però també **TABERNU* és una simple hipòtesi. M'inclino per (D) en la forma simple (b).

¹ Madoz II, 132; terme molt vast, 40 k.², amb 1800 hab., però el nucli urbà només en tenia 550, si bé de fet ho eren només 400. — ² Ed. Mz.Pi. del *Cantar*, pp. 864-5 si vagués en aquest Onom. li dedicariem un art. amb les altres dades reunides, i potser ho faran els meus hereus. — ³ Vegeu els testimonis de *Treba-runna*, *Trebo-pala*, *Tarboum*, *-bola*, que vaig documentar en les inscripcions sorotàptiques de l'Occident, en *Col. Prerrom. Salm.*, 1974, 370-7; *EntreDL* II, 168 n. Perdurable en l'oc. ant. *trevar* 'hanter les maisons'. D'altra banda amb *TRA/TRO-*: letó *trāba*, lit. *trobā* 'casa, edifici', i el NL pruss. ant. *Trabu*, agi. *ðrop* 'mas, heretat' i el mateix ll. *taberna* < **traberna* (Pok., *IEW*, 1090).

Tàvigues, V. T. (misc. ar.) *Tavolat*, V. *Taulat* *Taxida*, V. *Tacsida*

TÉ, Coll de ~

Mas en el Montseny, en terme d'Àrbúcies, a un tret de pedra, abans de la collada per on es passa dels aiguavessos de Riells als d'Àrbúcies, entre els Vimeners (que ja és prop de Santa Fe) i el Turó de Grenys (també anomenat «de Colldeté»), gros puig rocós que prolonga a l'Est, des del Pla de l'Espinarra, la serra de les Agudes en direcció de Riells.

Oït *kòldaté* allí i les masies de Riells, 1929, (exc. 58); id. 1957 en aquestes masies; id. 1964 al pagès més vell de Riells, i al Rector Mn. Ribot (1964, xlv,